

# מיזם הינקות

## תכנית עבודה יישובית

### ערכה

# מיזם ינקות – תכנית עבודה יישובית

פעם אחת הייתי מהלך בדרך, וראיתי תינוק (ילד קטן)

יושב על פרשת דרכים.

ואמרתי לו: באיזה דרך נלך לעיר? (באיזו דרך כדאי ללכת לעיר)

אמר לי: זו קצרה וארוכה וזו ארוכה וקצרה.

והלכתי בקצרה וארוכה.

כיון שהגעתי לעיר מצאתי שמקיפין אותה גנות ופרדיסין,

חזרתי לאחורי.

אמרתי לו: בני, הלא אמרת לי 'קצרה'.

אמר לי: ולא אמרתי לך 'ארוכה'?

(תלמוד בבלי, מסכת עירובין)

## 1 פתיחה

הערכה שלפניכן נועדה להציע מסגרת עבודה – לשרטט דרך עבודה ומסגרת הגשה לתכנית העבודה. אנא קראו בתשומת לב ועברו שלב-שלב, זו דרך ארוכה שהיא קצרה.

נקודת המוצא היא התמונה המיטבית המתוארת בכל זירה.

מקורות המידע לתיאור וניתוח המצב הקיים ביישובים הם:

- מערכת המיפוי והדוחות המופקים ממנה
- סיכומי יישוב של הרכזות האזוריות (נגה ושמרית)
- מקורות מידע שונים – של הרשות והמדינה
- וכמובן, ההיכרות שלכן עם היישוב.

קווי המתאר המוצעים כאן הם כלליים.

כידוע, קיימת שונות ניכרת בין היישובים בממדים שונים, המחייבת התאמות מקומיות.

התאמות אלה כוללות את כל שלבי התכנון – השאלות המתאימות להבנת כל זירה, היעדים שניתן להציב, השותפים המתאימים לתכנון העבודה בזירה, וכמובן המענים.

הנחיה לשימוש בתכניות קיימות והתאמה מקומית – התכנית והמענים מתבססים על מתווים רלוונטיים קיימים (מסגרות תחילה, הורים במרכז). עם זאת, לאור השונות, ניתן להגיש במסגרת תכנית העבודה בקשות מנומקות להתאמות יישוביות, אם לדעתכן התכנית הכללית איננה הולמת את מצב היישוב או את התמונה המיטבית שאליה הוא שואף להגיע.

## 2 הנחיות כלליות

**תמונה מיטבית** – זו נקודת המוצא להתבוננות על המצב הקיים והמצב העתידי. תכנית העבודה נועדה לשרטט מסלול ברור לצמצום הפער בין הקיים למיטבי. תמונה מיטבית כללית מופיעה כסעיף בכל זירה, ויש להתאימה ליישוב – על אפשרויותיו ומגבלותיו.

**ניתוח המצב הקיים** – בהמשך יש הנחיות להסתכלות על כל זירה, המחולקת לסעיפים: תמונה מיטבית, שותפים לתכנון הזירה, שאלות מנחות לזירה, מידע נוסף. השאלות נועדו להבין ולנתח את הזירה לאור התמונה המיטבית. השאלות המוצעות נועדו לסמן מסלול, אך לא בהכרח מתאימות לכל יישוב ויישוב. אתן אלה שמכירות את הרשות, בחנו את התאמתן לאור הידע שלכן. לאור השונות בין היישובים – אנו צופות צורך להתאמה מקומית – דיוק, הוספה או הורדה.

**ניתוח ותכנון מבוססי נתונים** – התכנית חייבת להתבסס על נתונים מהשטח – ההיכרות עם הרשות והנתונים שריכזתן עד כה. מערכת המיפוי היא כלי לריכוז נתונים והנגשתם. בחלק מהזירות המערכת והדוחות שניתן להפיק ממנה, יוכלו לשרת אתכן בניתוח המצב הקיים. צפוי כי במהלך העבודה על התכנית יתברר כי במערכת המיפוי חסרים נתונים, או שהנתונים הקיימים אינם נגישים באופן נוח, או אינם שימושיים. בבקשה עדכנו אותנו לגבי החוסרים/השיפורים הנחוצים.

**מקורות מידע** כולל הסיכומים של הרכוזות

**מידע לא קיים** – אם מתברר שמידע לא קיים, פעולה להשגתו (למשל קבוצת מיקוד להורים, סקר וכדו') יכולה להיות סעיף בתכנית העבודה.

מוזמנות להתייעץ עם רותם, רוני ונגה

## 3 הנחיות לפי זירה

בסעיף זה יש הנחיות להסתכלות על כל זירה, המחולקות לסעיפים הבאים:

- תמונה מיטבית
- שותפים אפשריים לתכנון הזירה
- שאלות מנחות אפשריות לזירה
- מידע נוסף (אם קיים).

**שותפים אפשריים לתכנון הזירה** – בכל זירה ישנם שותפים המעורבים בפעילות. הרשימה המופיעה בהמשך היא הצעה ראשונית, ויש להתאימה לכל יישוב לפי המצב הקיים בו. מומלץ להיעזר בשותפים אלה בבניית תכנית העבודה לזירה.

**שאלות מנחות אפשריות לזירה** – השאלות נועדו לכוון להבנת וניתוח הזירה לאור התמונה המיטבית. השאלות המוצעות נועדו לסמן מסלול, אך לא בהכרח מתאימות לכל יישוב ויישוב. אתן אלה שמכירות את הרשות, בחנו את התאמתן לאור הידע שלכן. לאור השונות בין היישובים – אנו צופות צורך להתאמה מקומית – דיוק, הוספה או הורדה. השאלות – המשקפיים דרכן יש להתבונן על הזירה – המוגדרות בשלב זה, ישמשו אתכן בהמשך בניתוח המפורט, ובהצבת היעדים לזירה (סעיף **שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא**. במסמך זה – **שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא**).

כלי עזר אפשרי בשלב זה הוא המסמך :

## תהליך העבודה לקראת תוכנית עבודה ביישוב.PDF

עבור כל שאלה ציינו מה **מקור המידע** שעל בסיסו תשיבו עליה – מערכת המיפוי, ככל שהידע קיים בה (בעיקר זירות מסגרות והורים), או מקורות אחרים.

### 3.1 הובלה יישובית (תכלול)

#### 3.1.1 תמונה מיטבית

קיום מוביל יישובי האחראי על הסדרת שירותים ויצירת תפיסת עבודה משותפת על פיה פועלים כל מרכיבי המערכת – הפורמליים (שירותי חינוך, בריאות ורווחה) והבלתי פורמליים (מגזר שלישי, שותפים, ארגונים חיצוניים, תכניות וכדו') – באופן הרמוני וסינרגטי, לכדי **קיום שירותים** נגישים וזמינים, החולקים תפיסה ושפה משותפות והמקיימים קשרים ביניהם, תוך איתור מוקדם של צרכים וקיום מענים.

- עבודה ברמה רב מערכתית/יישובית.
- לקיחת אחריות של הרשות על גיל הרך.
- שפה משותפת אחידה.
- מעקב ובקרה על השירותים.
- רצף שירותי וטיפול.
- איגום ידע.
- איגום משאבים.
- שיתופי פעולה בין אנשי מקצוע ובין שירותים, עבודה רב-מערכתית יישובית.
- הלימה של מענים לצרכים.
- הסכמה על סדרי עדיפויות.
- ניהול מבוסס נתונים.
- מיצוי זכויות יישוביות.

#### 3.1.2 שותפים אפשריים לתכנון הזירה

ראש העיר/ ס. ראש העיר, מנהל אגף חינוך, מנכ"ל, רכזת גנים, מנהלת מג"ר, מנהל אגף רווחה, מדר"צית (מדריכת צוות), נציגי מע' בריאות.

#### 3.1.3 שאלות מנחות אפשריות לזירה

שאלה	מקור מידע	הערות
1. מהם מנגנוני התכלול הקיימים ביישוב?	מערכת מיפוי, ו. גיל (תדירות, נושאים)	
2. באיזו תדירות מתקיימות פגישות של ועדות ופורומים לגיל הרך?		
3. מידת מחויבות ראש הרשות ומנהלי אגפים		
4. הנגשת מידע על הגיל הרך (איזה מידע? נותני שירותים, מסגרות, קישורים)		
5. האם קיימים שירותים בין-מחלקתיים? עד כמה רציף ומתמשך הקשר בין הגורמים?		

			6.
			7.

## מסגרות

### תמונה מיטבית

#### תמונה מיטבית יישומית (לצורך תכנית העבודה)

1. שאיפה ל-50% מכלל הילדים המשולבים במסגרות חינוכיות-טיפוליות, יהיו במסגרות מפוקחות על ידי האגף למעונות יום ומשפחתונים.
2. לכל המעונות המשתתפים במיזם יש מדריכות חינוכיות העומדות בתנאי הסף שנקבעו ע"י האגף למעונות יום ומשפחתונים.
3. הדרכה – מדריכה חינוכית מאושרת; יישום מודל הדרכה מיטבי (סטנדרט הדרכה).
4. מנהלת המעון – הכשרה על פי תנאי הסף ויישום הדרכה חינוכית-טיפולית
5. כלל המחנכות-מטפלות במסגרות תהיינה בעלות הכשרה בהתאם לסטנדרט.
6. תינוקות ופעוטות – נמצאים במסגרת שבה קיימת תכנית חינוכית-טיפולית מותאמת ומקדמת התפתחות בהיבטי ההתפתחות השונים: הפיזי, רגשי-חברתי, קוגניטיבי ושפתי ובאקלים מיטבי.

#### מעון מיטבי – תמונה מיטבית עתידית כוללת

##### מעון מיטבי כולל:

**היבטים תהליכיים** של איכות טיפול-חינוך, הכוללים את איכות החוויות וההתנסויות היומיומיות ואיכות יחסי הגומלין שקיימים במסגרת.

אקלים רגשי, אינטראקציה, טיפול והשגחה, תכנית חינוכית-טיפולית, מודל הדרכה, מודל פיקוח מיטבי, ארגון סביבה חינוכית-טיפולית מותאמת התפתחות וניהול מיטבי של המסגרת.

**היבטים מבניים** הכוללים גורמים שונים הנקבעים על ידי מדיניות והקצאת משאבים לכך – גודל הקבוצה ויחס מספרי (תקינת כוח האדם הרצויה), היקף שעות ההדרכה שמקבל הצוות, רמת ההשכלה, הכשרה והשתלמויות, תנאי עבודה והעסקה של הצוות החינוכי-טיפולי, רמת ואופן הפיקוח, הסביבה הפיזית וארגון סביבה וציוד מותאמת התפתחות.

מבנה ארגוני של המסגרת והכיתה (עבודה בקבוצות קטנות, בכל כיתה מובילת כיתה).

## שותפים אפשריים לתכנון הזירה

מנהלות מעונות (כולל פרטיים), מג"ר, מעג"ן, פיקוח, מדריכות חינוכיות, אחות טיפת חלב

### שאלות מנחות אפשריות לזירה

שאלה	מקור מידע	הערות
1. מה מספר המסגרות?	דוח נתונים כללי מסגרות	

		כמה מסגרות בפיקוח האגף למעונות יום ומשפחתונים? כמה מסגרות פרטיות?	
	דוח נתונים כללי מסגרות	מה שיעור הפעוטות במסגרות מפוקחות? מה שיעור הפעוטות במסגרות לא מפוקחות?	2.
	דוח נתונים כללי מסגרות	מה שיעור המחנכות-מטפלות בעלות הכשרה במסגרות מפוקחות? מסגרות לא מפוקחות?	
		כמה מנהלות הן בעלות הכשרה לפי תנאי הסף? כמה מנהלות פועלות בהתאם להדרכה חינוכית-טיפולית?	
	דוח נתונים כללי מסגרות	בכמה מהמסגרות המקבלות הדרכה יש מדריכה מאושרת? מה מספר שעות ההדרכה?	
		מי הארגונים המשתפים פעולה עם הרשות?	

## מידע נוסף

תכנית מסגרות תחילה תקציר לוועדה המקצועית.docx

## הורים

### תמונה מיטבית

- ראיית ההורה כאדם עצמאי – משאבים, צרכים
- תפיסת ההורה כמטפל עיקרי בילד
- הורים טובים דיים, המקיימים אינטראקציה בונה עם הילדים
- הורים המספקים לילדיהם את כל הצרכים למען התפתחות מיטבית.

### שותפים אפשריים לתכנון הזירה

רווחה, רכזת גנים, מרכז לילד ולמשפחה/מרכז הורים-ילדים, שפ"ח, טיפת חלב, נציגות הורים.

שאלות מנחות אפשריות לזירה

הערות	מקור מידע	שאלה	
	מדעים כמותיים - מטריצה	כמה הורים יש בגיל הרך? כמה הורים משתתפים בתכניות מתוך כלל הורי גיל רך? (דגש על גיל ינקות)	1.
		מה פרופיל ההורים ביישוב	
		מה צרכי ההורים ביישוב	
		מה מידת המעורבות/שותפות של הורים בתכניות לילדיהם?	
		עד כמה עולם התוכן של תכניות ממוקד ומותאם לאוכלוסיות השונות? (רגישות רב-תרבותית)	
	התפלגות מוקדי תוכניות ברשות	מה ההתפלגות בין מוקדי תכניות: קשר הורה-ילד, תמיכה בהורים, ידע ומידע	
		עד כמה התכניות מכוונות להעצמה הורית?	
		עד כמה הקשר בין איש המקצוע וההורה בתכניות מהווה מודלינג לקשר משמעותי וטוב?	
		מה ההתפלגות בין התכניות - אוניברסליות/ייחודיות	
		מרחבים פיזיים והתאמתם להורים מרחב ייעודי או כללי	

מידע נוסף

קווים מנחים – הורים במרכז

מצורפים כנספחים:

- הורים במרכז עקרונות מנחים.docx
- מארז עבודה עם הורים תוכנית לאומית-התחלה טובה pdf.2015

אנשי ונשות מקצוע

תמונה מיטבית

- אנשי המקצוע בעלי ידע תאורטי ומעשי רלוונטי
- קיימים שפה משותפת, שת"פ והפריה הדדית בין-מקצועיים
- חפיפה ב/היכרות של ידע מקצועי של תחומים נוספים לצורך רצף טיפולי
- צוותים מקצועיים מכוונים לעבודה ממוקדת ילד ומשפחה

**שותפים אפשריים לתכנון הזירה**

מג"ר, טיפת חלב, רווחה - פקיד סעד ומדר"צ (מדריכת צוות), שפ"ח, רכזות גנים, יועצות חינוכיות גנים, מתי"א.

**שאלות מנחות אפשריות לזירה**

הערות	מקור מידע	שאלה	
		לכמה מאנשי המקצוע ידע בגיל ינקות	1.
		אילו תכניות ברשות מיועדות לאנשי מקצוע?	2.
		האם קיימות הדרכות אינטר-דיסציפלינריות?	3.
		אילו אנשי מקצוע קיימים? אילו אנשי מקצוע חסרים?	4.
		עד כמה נעשית עבודה לטיוב אנשי מקצוע – חינוכי, טיפולי, סמך מקצועי?	5.
			6.
			7.

**8. חלקי תכנית העבודה**

- סיפור יישובי** – מסמך מילולי המתאר את היישוב – רקע, חוזקות, אתגרים, רציונל תכנית העבודה וכדו'. מסמך זה נועד לתת רקע מבוסס לתכנית המפורטת.
- טבלת תכנית עבודה** (וורד/אקסל) – תמצית המצב הקיים בכל זירה, והתכנית המוצעת כדי להתקרב לתמונה המיטבית
- נספחי נתונים** – הנתונים עליהם מתבסס תיאור המצב הקיים. יכלול דוחות ממערכת המיפוי, כמו גם נתונים ממקורות עירוניים או אחרים (למ"ס, בטרם, ...)



## 2. סיפור יישובי

### רקע

שם היישוב: \_\_\_\_\_

### פירוט רשות

[על פי מערכת המיפוי, ניתן להוסיף מידע לפי הצורך]

### נתונים דמוגרפיים

[מערכת המיפוי, דוח "מידע כמותי מטריצה"]  
(גודל אוכלוסייה, מס' משפחות, מס' משפחות חד-הוריות, מס' ילדים, מס' ילדים לידה-3, וכו')

### רציונל ונימוקים

תארו בקצרה את המצב הכללי ביישוב.  
מה המבנה הארגוני והיחס בין הגופים העוסקים בגיל הרך ברשות (תרשים).  
תארו בקצרה את המצב בכל זירה.  
מה קיים ומה חסר, ומתוך כך באילו יעדים בכוונתכן להתמקד בכל זירה ומדוע, ובאילו יעדים הוחלט להתמקד פחות, ומדוע.  
כיצד יזינו התכניות בכל זירה אלו את אלו?  
תארו עבור כל זירה כיצד מתוכנן לשלב ולאזן בין מענים אוניברסליים (לכלל אוכלוסיית היעד בזירה) למענים ייחודיים (נתינת מענה לצרכים מיוחדים של הורים או ילדים).  
כתבו כיצד באה לידי ביטוי בכל זירה ההתייחסות לאוכלוסיות מיוחדות: חרדים, ערבים, משפחות חד הוריות, בעלי צרכים מיוחדים.

## רשימת מקורות מידע שעליהם מבוססת התכנית

(יש לצרף כנספחים)

דוחות מערכת המיפוי, ומקורות נוספים ככל שיידרשו, עליהם מתבססת תכנית העבודה.

א. מקור א

ב. מקור ב

ג. ....